

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Artur Bladé a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/artur-blade> >

Artur Bladé

La pèrdua del paradís

Magí Sunyer (Universitat Rovira i Virgili)

Amb una biografia complexa, com bona part dels escriptors de la seva generació sotmesos a les vicissituds de l'exili, Artur Bladé i Desumvila (Benissanet, 1907`

Barcelona, 1995) mantingué en les pàgines que va escriure una serenitat i una coherència que traduïen una actitud vital clara i ferma. La literatura de Bladé no es va desaferrar mai de la realitat que coneixia bé i de les circumstàncies que va viure, probablement li hauria plagut que se li apliqués la denominació de cronista, del seu temps i del seu país. Deixeble d'Antoni Rovira i Virgili, pertany al rengle dels escriptors clars i elegants, a mig camí entre la narració de la realitat viscuda i, quan la biografia ho va forçar, a l'evocació d'un món de què s'ha vist obligat a separar-se, sublimat en la pàtria petita de la infantesa i de la joventut, la Ribera d'Ebre i el Benissanet natal.

Les dades biogràfiques més imprescindibles resulten útils per entendre'n l'actuació i l'obra. Criat amb l'avi matern des dels set anys, quan els seus pares es van traslladar a l'Argentina, va començar a enviar col·laboracions a la revista *El Llamp*, de Gandesa, als quinze anys. Abans de la guerra, va viure a Benissanet, Tortosa i Barcelona, es va afiliar a Esquerra Republicana de Catalunya i col·laborà en publicacions com *La Riuada*, de Móra d'Ebre, *Foment*, de Reus o *L'Opinió*, de Barcelona, però va emprendre els camins de l'exili sense haver publicat cap llibre. Fou a Montpeller i a Mèxic on va desenvolupar una activitat intel·lectual que al cap dels anys es va concretar en la redacció d'una sèrie de volums, entre l'anotació de diari, la crònica i la biografia, coronats pel dietari de Tarragona, ciutat on es va instal·lar a partir de 1961.

Bladé fou un escriptor honest i lleial, que va escriure des d'un coneixement precís de la realitat tractada i de la llengua utilitzada i que circulava amb una personalitat inconfundible pel territori de la no-ficció, i més en concret per l'àmbit que posteriorment s'ha denominat "les literatures del jo", i la seva perllongació natural, la biografia. El conjunt de la seva obra permet una classificació en tres grans blocs: els dietaris, els retrats de personatges i la crònica en primera persona del paisatge natal i els seus habitants des de la distància obligada, geogràfica o temporal. Ocupa un lloc central entre els escriptors que han fabulat, amb una dosi més o menys elevada de fantasia, sobre l'univers de l'Ebre, des de [Sebastià Juan i Arbó](#) fins a [Jesús Moncada](#) i Andreu Carranza.

Els testimonis coincideixen en l'afirmació que era un home adepte a la conversa i fidel als amics. No resulta estrany que dediqués atenció literària a alguns dels personatges, per un o altre motiu, excepcionals que va tractar. Sap greu que no se li arribés a demanar una sèrie de semblances de personalitats del seu temps, a l'estil de l'*Abans d'ara* de Domènec Guansé. Algunes les va esbossar de passada `podem recordar el retrat d'un inquietant Diego Ruiz a Montserrat i la instantània del Puig i Cadafalch vell a *L'exiliada* o les breus caracteritzacions d'amics i coneguts a *Viure a Tarragona`*, altres, com les d'Antoni Terré, Rafael Moragas, Pompeu Fabra, Antoni Rovira i Virgili i Francesc Pujols `recentment reeditada` les va convertir en biografies extenses, en format de llibre, que s'han convertit en punt de referència imprescindible per conèixer els personatges.

Va narrar la peripècia de l'exili en una primera persona que modula el dramatisme des dels fulls de

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Artur Bladé a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/artur-blade> >

dietari de la retirada i el refugi a Perpinyà, París i Montpeller durant 1939 i 1940, a *L'exiliada* (1976), fins als articles del llibre d'aplegadissa *De l'exili a Mèxic* (1993), amb pàgines divertides com les que relaten els seus peculiars intents de professionalització. L'exiliada utilitza el component de proximitat que proporciona el diari personal i assoleix una intensitat superior per les circumstàncies tràgiques que viu el narrador en el curs d'uns esdeveniments catastròfics per a l'esperança d'un retorn proper al país, entremig dels quals Bladé no perd una alta consciència cívica que no exclou el descoratjament davant la sensació de final de cicle que es produeix amb la segona guerra mundial. La barreja de textos de procedència diversa en el llibre sobre Mèxic només puntualment `sobretot en les pàgines de dietari` aconseguix un registre similar, i són la relació amb altres exiliats `com l'admiradíssim [Josep Carner](#)`, les dificultats econòmiques i els contrastos propiciats pel caràcter exòtic que Mèxic tenia per a un català de la primera meitat de segle els elements que en marquen el to. *Viatge a l'esperança* (1973), sobre un primer retorn al país, cinc anys abans del definitiu, està molt marcat per la condició d'exiliat que vol tornar "sense claudicació" i que es troba amb inevitables decepcions que el menen a meditacions que acaben fent comprendre millor la seva obra sencera: "resulta inútil tornar, de grans, als llocs que vam conèixer i estimar de petits, amb la il·lusió de retrobar-los com foren `o com un imagina que foren`, no solament perquè eren llocs situats en un temps que ja s'ha escolat, sinó perquè l'home d'avui "ja no és el nen o l'adolescent que els embellia amb el seu fervor"".

Consciència ben convenient en un dels escriptors que més s'ha nodrit de la recreació d'un paisatge mitificat des de les dues llunyanies. Cinc llibres va arribar a publicar Bladé sobre el Benissanet i la Ribera d'Ebre dels seus primers anys: *Benissanet* (1953), *Crònica del país natal* (1958), *Gent de la Ribera d'Ebre. Artesans, pagesos, rodaires* (1971), *L'edat d'or* (1996) i *Les primeres descobertes* (1996). Sempre dintre dels límits de la no-ficció, però ja en termes relatius. En aquests llibres, l'observador atent i tranquil `però no exempt d'indignacions` visita i revisita els mateixos indrets i la mateixa gent una i altra vegada. En els quatre primers ho fa des de la distància geogràfica, des del Mèxic de l'exili, el darrer constitueix una evocació per als xiquets del seu poble, en exercici d'una vocació pedagògica que va desenvolupar ocasionalment, sense regularitat funcional. Llegits en conjunt, aquests llibres `que contenen inevitables però no molt freqüents repeticions` arriben a sorprendre per la riquesa i l'amenitat, com una llarga conversa establerta sense pressa que permet enfocaments contrastats d'una persona o d'un paisatge, que proporciona personatges literaris autèntics, no simples tòpics revestits, i que, en algunes ocasions, sense proposar-s'ho, assoleix dimensions de fantasia properes al realisme màgic. Bladé no busca la nota pintoresca, sinó que caracteritza literàriament uns indrets que coneix bé amb una morositat amena i una riquesa d'expressió dissimulada per la naturalitat. No vol enlluernar el lector amb exhibicions d'estil, pretén la claredat; fins i tot, quan hi recorre, l'erudició flueix i no enfarfega; Bladé és un mestre en aquesta difícil senzillesa que devia aprendre en Rovira i Virgili. El secret rau també en què l'escriptor no té altra pretensió que explicar el seu món i no s'embarca mai en aventures llunyanes. Parla d'un univers que ell sap que en bona part ha desaparegut i no tornarà, però que és el seu punt de referència vital, disposat com està a no deixar-se vèncer per les circumstàncies adverses a què ha estat conduït i refractari a la integració en el país que l'ha acollit, malgrat l'agraïment per l'acollida, des de l'assumpció de l'estricta condició d'exiliat. Benissanet, la Ribera, són el paisatge referencial de la seva vida i de la seva literatura, representen, també, la seva Catalunya més pròpia, més sentida. Aquests cinc volums contenen unes pàgines sovint traspassades per un pessimisme inevitable i pel patriotisme de l'expulsat per les seves idees, però més encara per un sentit de l'humor molt afinat que domina una emoció vertebral: una enyorança que ja no l'abandonarà. Ni amb la tornada al país no recuperarà del tot aquest món que explica, perquè el temps no ha passat de bades per a ningú. El paradís de la infantesa i la joventut està perdut inevitablement i la crònica d'aquells anys té un interès literari i històric però no és capaç de fer recular l'edat. Per aquesta evolució, les informacions que

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Artur Bladé a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/artur-blade> >

proporcionen els llibres de Bladé `els invents incorporats a la societat, el progrés del catalanisme, els jocs d'infant` adquireixen un extraordinari interès, de la mateixa manera que la desfilada d'oficis engolits per la mecanització i la fabricació en sèrie.

Instal·lat a Tarragona des dels anys seixanta, Artur Bladé Desumvila va redactar *Viure a Tarragona* (1984-89), un dietari publicat en quatre volums riquíssims en referències personals i que permet seguir l'actualitat de la seva vida tarragonina `i de les estades a Benissanet`, lligada amb la resistència cultural al franquisme en una ciutat que començava a despertar i a la qual ell aportava, amb l'elegància habitual, l'experiència de la generació que havia estat derrotada en el principi del cicle que es volia superar. El contemplatiu que sempre va ser es recrea en passejades i assisteix a conferències i inauguracions; el catalanista imparteix classes de llengua i participa en les activitats cultural per a les quals se'l requereix. Un dels seus amics a la ciutat, el novel·lista Josep Anton Baixeras, es pregunta "si Bladé hauria atès els cims de mesura, de moderació i de bon gust que l'adornen si no hagués adquirit, gràcies a unes vicissituds històriques, altrament terribles, la visió a llarg terme `un terme transatlàntic!`: les perspectives infinites que ofereixen als viatgers `ben a llur desgrat` les rutes de l'oceà, el pa de l'exili, les nafres inguaribles de la revolució i la guerra, el potollar dels cavalls desbridats del particular apocalipsi d'unes generacions de catalans". En aquestes dècades trasbalsades del segle XX es va veure immers Artur Bladé Desumvila; l'home elegant i obstinat que fou en va extreure les lliçons que li van permetre forjar "aquells dons d'intemporalitat i d'objectivitat, propis del gran escriptor".

Copyright text © Magí Sunyer

Tast de textos

Text

WEB: Itinerari literari per Benissanet, amb textos de l'autor

<http://www.mapaliterari.cat/mapa/guia/12/artur/benissanet-paisatge-literari>

WEB: "La primera electrificació de la vila..."

Reproducció d'aquest text de l'autor dins del web Un viatge literari per les comarques de Catalunya (Departament d'Ensenyament).

<http://ense.gencat.es/~evicioso/riberae/blade.htm>

WEB: El castell de Móra d'Ebre

Artur Bladé descriu el castell en *Els setges de Gandesa i del Castell de Móra d'Ebre (1834-1838)*.

<http://www.telefonica.net/web2/moradebre/blade.htm>

Biobibliografia

Biografia

WEB: A la Hiperenciclopèdia

http://www.encyclopedia.cat/fitxa_v2.jsp?NDCHEC=0010317

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Artur Bladé a Lletra, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/artur-blade> >

WEB: Fitxa al "Qui és qui a les lletres catalanes"

<http://cultura.gencat.net/ilc/peq/FitxaAutors.asp?nom1=bla&nom2=&cerca=Cerca&quinform=form1&NRegistre=1&idregistre=454>

WEB: A la Viquipèdia

Biografia, obra i enllaços sobre l'autor al web de l'enciclopèdia lliure.

http://ca.wikipedia.org/wiki/Artur_Bladé

Bibliografia

WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

http://cataleg.bnc.cat/search*cat/?searchtype=a&searcharg=Blad%C3%A9+i+Desumvila+Artur&sortdropdown=-&searchscope=13&searchscope2=13&SORT=D

WEB: Què hi ha a les biblioteques universitàries catalanes (CCUC)

http://ccuc.cbuc.cat/search*cat/a?SEARCH=Blad%C3%A9+i+Desumvila+Artur&sortdropdown=-&searchscope=23

WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

<http://argus.biblioteques.gencat.cat/iii/encore/search/C|SBlad%C3%A9+Artur|Orighresult|U1?lang=cat&suite=pearl>

WEB: Per comprar-ne llibres

<http://www.llibres.cat/ca/detall-autor/blade-i-desumvila-artur>

WEB: Articles de l'autor (Traces)

<http://traces.uab.cat/search?f=author&p=Blad%C3%A9%20i%20Desumvila%20Artur&sc=1&ln=ca>

WEB: Articles sobre l'autor (Traces)

http://traces.uab.cat/search?ln=ca&p=Blad%C3%A9+i+Desumvila%2C+Artur&f=keyword&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+llengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=0&of=hb

---

Comentaris sobre l'autor

Crítica

PDF: "El filòsof feliç"

Oriol Izquierdo recupera el llibre *Francesc Pujols per ell mateix*.

<http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/av04527.pdf>

WEB: "Un emotiu article"

Ressenya sobre *Benissanet*, l'obra de Bladé escrita des de l'exili, al web llibrebrencs.org.

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Artur Bladé a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/artur-blade> >

http://www.llibrebrencs.org/index.php?option=com_content&task=view&id=315&Itemid=61

Comentaris

PDF: "Pujols por Bladé"

Anton M. Espadaler exalta el nom i l'obra de l'escriptor Artur Bladé en aquest article publicat a *La Vanguardia* (08/07/2006).

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2004/05/26/pagina-40/50095552/pdf.html?search=%20%22Pujols%20por%20Blad%C3%A9%22>

---

diversos

WEB: Associació Cultural Artur Bladé

Pàgina d'aquesta associació cultural de Benissanet (Ribera d'Ebre) amb una breu biografia de l'escriptor i memorialista de l'exili.

<http://www.arturblade.org/>

WEB: Associació Cultural Bladé a Benissanet

Informació sobre l'Associació Cultural Artur Bladé i Desumvila al web Espais escrits de la Xarxa del Patrimoni Literari Català.

<http://www.espaisescrits.cat/home.php?op=6&module=escriptors&ides=13&idioma=cat>

WEB: "Auca d'Artur Bladé i Desumvila"

Auca escrita per Joan Vilamala al web La paret de les auques.

<http://www.auques.cat/tot.php?auca=blade>

L'autor 2.0

Blogs

WEB: La blogosfera diu...

http://blogsearch.google.es/blogsearch?hl=ca&ie=UTF-8&q=Artur+Bladé&lr=lang_ca

---